

Progresjonsplan:

Barnehagens rammeplan inneholder syv ulike fagområder som skal være en del av barnehagens hverdag. Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn. Vi har laget oss en progresjonsplan for hvert fagområde som skal vise hva barna skal utvikle og lære innenfor hvert område.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Omhandler språk, språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Barna skal få erfaringer med ulike språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sang, litteratur og tekster. Barna skal få leke med språket, være nysgjerrige til tekst og symboler og få utforske bruken av både skriftlig språk så vel som det muntlig.

1-2 år	3 år	4 år	5 år
<ul style="list-style-type: none"> • Viser interesse for pekebøker, ser på bilder, gjenkjenne blant annet husdyr og lyder på disse. • Kjenne igjen navnene på barna i sin gruppe og de voksne. • Benevne og sette ord på følelser. • Kjenner kjente sanger, med bevegelse, kan bli med å gjøre bevegelser, gjenkjenne kroppsdeler. • Gjenkjenne og benevne pålegg og andre konkreter ved måltidet. • Kjenne igjen navn på klær ved påkledning, forstå enkle instruksjoner om for eksempel. Hente skoene sine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Viser økt interesse for enkle bøker med en historie. • Lærer forskjellige begreper på farge, telling, gjenkjenne former, ser likheter, ved hjelp av materiell til dette formålet. • Gjenkjenner og setter ord på følelser og viser gryende empatisk forståelse • Kan være med på enkelte rim, regler og sanger med bevegelser • Kjenner begreper knyttet til måltidet, kunne si ja takk, nei takk, kan jeg få og takk for maten. • Lærer å bruke språket i aktiv samhandling med andre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne følge med på enkle fortellinger/bøker med mer tekst. Kunne fortelle egen historie. • Gjenkjenne navnet sitt/bokstav i navnet sitt for eksempel. Bordkort. Kjenne noen fargenavn, lære enkle spill, lotto og vise interesse for lekeskriving. • Gjenkjenne og sette ord på andres følelser, empati, trøste. • Sitte stille i samling, måltid følge med. Kjenne til dagligdagse begreper knyttet til for eksempel. måltid og påkledning. • Kan selv enkelt rim, regler og bevegelsesanger • Ha forståelig uttale, kroppsspråk. Vite hvor mange år man er, vise med fingrene. • Lytte til andre og vente på tur. Forstå enkle beskjeder. Lære med veiledning å bruke språket. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne følge med på fortellinger uten bildestøtte. Fortelle om hva som skal skje. Øve på å følge med på en fortsettelseshistorie. • Delta på førskolen hvor en kan sitte stille, gjøre oppgaver i trampolineheftet, Øver på blyantgrep, får erfaring med tall, bokstaver. • Kunne noen overbegreper. Gjenkjenne ulike følelsesuttrykk hos seg selv og andre. Bruke språket til å sette ord på ulike følelser. • Kunne lengere sanger og rim, regler. Kunne fremføre dem i bla. Fellessamling. • Kunne fortelle om familien sin, hvor de bor. • Kunne ta imot kollektive beskjeder. Kunne turtakning i samtaler. Løse enkle konflikter med bruk av språket.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Vi skal legge til rette for at barna opplever glede ved å bevege seg. De skal få allsidige erfaringer som hjelper til med å utvikle motoriske ferdigheter og kontroll over egen kropp. Vi skal hjelpe barna slik at de opplever å vurdere og mestre ulike risikofylte aktiviteter gjennom bruk av kroppen og alle sansene. Vi snakker om, og arbeider med å gjenkjenne ulike følelsesuttrykk hos oss selv og andre, og det å sette grenser for seg selv og respektere andres grenser. God balanse mellom mat, aktivitet og hvile ligger til grunn for å utvikle en sunn kropp.

1-2 år	3 år	4 år	5 år
<ul style="list-style-type: none"> • Er aktiv og deltar i måltidet, spiser selv, drikker av kopp, peker på de de vil ha. • Lærer å gå, viser interesse for hørsel og synsinntrykk • Bruker pinsettgrep • Grunnleggende bevegelser, hoppe, klatre, krype, rulle, krabbe. • Er aktiv både ute og inne. • Håndvask etter do og før mat. • Er med å velge pålegg ved måltidet og gir erfaringer med nye smaker. • Deltar i påkledning 	<ul style="list-style-type: none"> • Er aktive og deltar i måltidet, øver på å smøre selv, holde kniven selv. Spør etter og sender mat. • Lære om sunn/usunn mat • Bruker kroppen allsidig både i utelek og turer. • Legge enkle puslespill, og små Nabbiperler. • Kan vaske hender før mat og etter dobesøk. • Vi utfordrer barnet på nye smaker og barnet får prøve å smøre maten selv. • Kan kle på seg mesteparten selv og får veiledning og hjelp. • Deltar i enkel matlaging, deler ut matbokser. • Turdager i skogen og nærmiljø. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære å sitte rolig, smøre brødskiva selv. Spørre etter og sende pålegg. Få erfaring med et fornuftig kosthold • Går i ulendt terreng, allsidige bevegelser, har grunnbevegelser inne. Kjennskap til egen kropp. • Begynne å klippe, bygge Lego, legge puslespill, perle med små perler • Ballspill, kaste og ta imot ball. Kan kle på seg selv (m/veiledning). • Så å si selvstendig på dobesøk. Sette grenser for egen kropp. • Være med å lage mat. Dekke bord etc. • Begynnende kunnskap om trafikkregler. Gå på siden av veien. 	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i borddekinga og opprydding. Sitter rolig og smører selv, benevner pålegg, ber om og sender til andre. Vite hva som er sunt/ikke sunt. • Kjennskap til egen kropp, ikke farlig å bli andpusten. • Går ubesværet i ulendt terreng, viser utholdenhet i grovmotoriske aktiviteter. • Har øye-hånd, øye-fot koordinasjon. Kjennskap til egen kropp. • Klippe etter strek, blyantgrep, konstruksjonslek, puslespill, perle med små perler • Lære om høyre og venstre • Rett rekkefølge i påkledning, klær etter vær. • Løpe, kaste ball, samling med fokus på kroppslige bevegelser • Kan kle på seg mesteparten selv og får veiledning og hjelp. • si selvstendig ved dobesøk. • Sette grenser for egen kropp Går på do selv, lære å tørke seg selv. • Kunnskap om trafikkregler, gå på siden av veien, se seg for, lytte og høre før veikryssing. • Lære enkel førstehjelp.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Barna skal få kjennskap til og oppleve ulike estetiske uttrykk innen musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur, billedkunst, kunsthåndverk og design.

1-2 år	3 år	4 år	5 år
<ul style="list-style-type: none"> • Lærer enkle sanger med og uten bevegelse. Sanger knyttet opp mot høytider • Kjenner enkle sanger med og uten bevegelse. • Kan kle seg ut med utkleddingstøy, begynnende rollelek • Bruker fingermaling, modellere, deltar i sansestimulerende aktiviteter, bruker forskjellige materialer og trykk. • Prøver forskjellige kreative uttrykk innen maling, fingermaling, bruke naturmaterialer i forming • Er med på og markerer høytider og nasjonaldager • Musikk med enkle musikkinstrumenter • Får hjelp til å delta i lek på egne premisser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan de meste kjente sangene knyttet til høytider. Deltar når vi har samling • Kler seg ut med utkleddingstøy, rollelek, leker ut opplevelser • Utforsker ulike formingsteknikker, malerkost, fargeblyanter, ulike materialer feks potettrykk, plastelina m.m Kan noen farger. Barns medvirkning i prosessen. Samler materialer fra turer i skogen. Tegner en hodefoting • Klarer enkle puslespill tilpasset alder. • Kjenner til enkle eventyr og er med å bla. Tegne flagget til 17. Mai. • Kjenner til enkle musikkinstrumenter. • Deltar i enkel rollelek med noe støtte 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan sanger og enkle sangleker. Lære sanger knyttet til høytider Delta og sitte rolig i samling. • Mer avansert rollelek, gå inn og ut av roller, enkel dramatisering i lek. Enkel historiefortelling, vitser • Kunne tegne en hodefoting, enkel fargelegging innenfor streken, eksperimentering med farger, blande farger. • Kan enkel fakta og noen sanger omkring høytider som jul, påske og 17 mai. • Klappe rytme, bruke ulike instrumenter. • Deltar og tar initiativ til lek og er aktiv i rolle lek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltar ved sang, sangleker og regellek. Kan flere vers av sanger knyttet til høytide • Dramatisere og leke rollelek m/tildeling og planlegging av roller. Kunne fortelle en historie/ eventyr • Mer avansert tegning, fargelegger innafor streken, klippe etter en strek. Eksperimentering med farger, blande farger. Prøve forskjellige kreative uttrykk innen maling, fingermaling, bruke naturmaterialer til forming • Har kunnskap om hvorfor vi feirer jul, påske og 17. Mai • Kan sanger og fortellinger om jul, påske og 17. Mai • Skape egne musikalske uttrykk gjennom dans, sanger, dramatisering. • Deltar og skaper som varer over tid.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

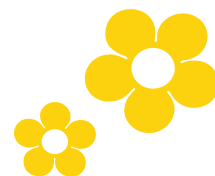
Barna skal få et mangfold av naturopplevelser og vi bruker naturen som arena for lek og læring. Barna skal få kjennskap til planter, dyr, vær og årstider. I møte med teknologien skal de få kjennskap til ulike verktøy som kan benyttes.

1-2 år	3 år	4 år	5 år
<ul style="list-style-type: none">• Blir kjent i nærmiljøet rundt barnehagen, hytta i hagen,• Være med å finne ting i naturen, undre seg sammen over blomster, pinner og annet vi finner på turen vår• Være med å putte frø i jorda, se det spirer• Få erfaring med forskjellig værtyp, og kjenne varmen i kroppen når man kan gå inn når det er ruskevær.	<ul style="list-style-type: none">• Deltar på turer i nærmiljøet. Undre seg over naturen og det som skjer.• Begynnende kjennskap til giftige bær og planter, sopp. Være med å oppdage spor og sportegn i naturen. Vise hensyn mot alt liv i naturen. Være med å ta vare på og rydde opp i forsøpling.• Være med å så frø. Se at det spirer og gror. Få en forståelse for at mye av maten vi spiser kommer fra jorda. Være med å høste fra naturen, bær, frukt• Få en forståelse for dette med klær etter vær, hva man må gjøre om man fryser.	<ul style="list-style-type: none">• Lære om de ulike årstidene, hva de heter og kjennetegn. Lære om navn på dyr, fugler, trær og blomster Følge med på årstidsvariasjonene• Begynnende kjennskap til giftige bær, planter og sopp. Begynnende kjennskap til spor og sportegn fra f.eks. rådyr, elg, hare. Ta hensyn til livet i naturen, småkryp er også liv, forsøpling er med på å ødelegge for dyr• Få erfaring med å høste fra naturen, bær, epler, poteter med mer. Erfaring med å plante og så frø. Digital erfaring med bruk av fotoapparat, ta bilder, sjekke i faktabøker og Google• Kjennskap til og lære om klær etter vær, og at man må røre på seg dersom man er kald	<ul style="list-style-type: none">• Lære om de ulike årstidene, hva de heter og kjennetegn. Lære om navn på dyr, fugler, trær og blomster• Kjennskap til giftige planter, bær og sopp. Kjenne igjen noen spor/sportegn fra kjente dyr i skogen. Ta hensyn til livet i naturen, småkryp er også liv, forsøpling er med på å ødelegge for dyr• Være med å høste fra naturen, grønnsaker, frukt og bær. Vite at vi kan plante og så frø og at det vokser opp. Være med å ta bilder fra naturen, bruke faktabøker og Google som oppslagsverk sammen med voksen• Få kjennskap til økosystem på en enkel måte. F.eks. hvorfor trærne mister blader om høsten. Inneha kunnskap om klær etter vær

ANTALL, ROM OG FORM

Barnehagen skal stimulerer barnas matematiske kompetanse. Det handler om å få oppdage, erfare med kroppen, utforske, forstå og skape sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Vi skal oppmuntre til undring over ulike fenomener. I hverdagen ser vi på ulike former og mengder. Vi sorterer og kategoriserer. Vi teller og vi gjenkjenner former på ulike steder vi er.

1-2 år	3 år	4 år	5 år
<ul style="list-style-type: none">• Lekpreget tilnærming til de vanligste formene: sirkel, trekant, firkant, stjerne. Puttebokser, puslespill med knotter, øve på å sortere leker når vi rydder.• Begynnende forståelse for liten og stor.• Bli kjent med dagsrytmen i barnehagen. Veksling mellom aktiv lek, hvile og ro• Borte titt-tei lek, gryende tur-taking• Bli kjent med begrepene inne i og utenfor, tung• Delta på baking, kjenne, dele opp emner, lukte og smake	<ul style="list-style-type: none">• Få erfaring med rom og retning f.eks. hinderløype, lek med forskjellige grovmotoriske aktiviteter. Bruker plasseringsord (over, under, bak, gjennom) beskrive leker (hard, myk, rød)• Begynnende peke-telling, vise med finger antall år• Tegne mønster, fantasimønstre, se på likheter og forskjeller, sortere it ifra det• Se på ulike former, farger, bli kjent med begrepene• Øve på turtaking når hensiktsmessig. Bruke enkle spill, lotto/lydlotto visuelt og auditivt minne• Eventyr om tall og telling, enkle ellinger Eventyr om tall, telling,• Bruke begreper om kort, lang osv. Begreper knyttet til matlaging og baking. Telleramsen	<ul style="list-style-type: none">• Få erfaring med rom og retning f.eks. hinderløype, lek i festsalen med forskjellige grovmotoriske aktiviteter. Bruker plasseringsord (over, under, bak, gjennom) beskrive leker (hard, myk, rød)• Begynnende peke-telling, vise med finger antall år• Lage ulike mønstre, tegne mandalas, perle med mønster. Sortere gjenstander etter størrelse, farger• Leke med former, lære navnene. Se etter former i rommet, undre seg over forskjellige former, antall kanter osv• Øve på turtaking i spill, bruke terning og telle øyne. Kunne hente gjenstander som trengs til en aktivitet• Telleregler, enkle ellinger, delta i regellek• Begreper som omhandler kort, lang, bred, smal, liten, stor med fl. Telle gjenstander, lære telleramsen så langt de klarer	<ul style="list-style-type: none">• Kunne sette ord på rom og retning. Bruke ord om forholdet mellom størrelse og vekt. Hva er lettest/tyngst av en ballong og en stein• Bruke resonnement i f.eks. påklledning hva skal først på.• Kan gjenfortelle hva som skjedde i går, eller hva som skal skje i morgen. Ha kunnskap om kroppen, og kan tegne et menneske. Kopiere enkle figurer (hermetegne)• Kan navn på former, telle kanter, gjenkjenne. Sortere i kategorier: form, farge. Bruke terning og telle øyne. Spill med tall og telling. Gjenkjenne tall, telle, telleramsen en• Gryende forståelse av klokka. Være med å måle, telle i matlaging. Bruke målebånd, måle gjenstander, lengder, høyd• Konstruksjonslek, eventyr om tall og telling, mer avanserte ellinger• Begreper som omhandler kort, lang, bred, smal, liten, stor med fl. Telle gjenstander, lære telleramsen så langt de klarer

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger.

1-2 år	3 år	4 år	5 år
<ul style="list-style-type: none"> • Å omgås hverandre i et fellesskap med lek, glede og humor • Få en større forståelse av at vi er forskjellige, at vi skal være greie med hverandre, ikke ok å stenge noen ute fra leken. Vise begynnelende empati og trøste hvis man ser noen er lei seg. • Oppleve høytider, smaker og lukter. Enkel fremstilling av juleevangeliet • Kjenne og sette ord på følelser med hjelp av en voksen • Være med barna i samtaler om alt mulig rart • Likeverd og respekt mellom mennesker blir kommunisert med hjelp av en voksen. Føle at de kan være med å bestemme 	<ul style="list-style-type: none"> • Få en begynnelende forståelse for det å være i et fellesskap med lek, glede og humor • En forståelse for at vi er forskjellige, og at vi skal være greie med hverandre. Vise gryende empati og forståelse for andre. Være med å gi trøst hvis man ser at noen er lei seg. • Få en forståelse for høytidene våre ved hjelp av enkle fremstillinger og bildestøtte • Få hjelp til å sette ord på følelser, gode og vonde følelser • Undre seg sammen med en voksen om alle slags mulige spørsmål • Få en forståelse av likeverd og respekt mellom mennesker. Kjenne at de har en medbestemmelse i barnehagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klare å omgås i et fellesskap med fokus på lek, glede og humor • En gryende forståelse for at vi er forskjellige og være greie med hverandre i nærhet med voksne. Kose bra igjen, vise empati, trøste • Få kunnskap om høytidene våre med enkle fortellinger og bildestøtte. • Få hjelp til å sette ord på følelser, gode og vonde følelser. Gi uttrykk for hva man føler inni seg. Mestre sosialt fellesskap • Undre seg sammen med andre om alle slags mulige spørsmål mellom himmel og jord • Forstå at vi er alle likeverdige og skal vise respekt for hverandre. Ha innflytelse over egen hverdag i barnehagen.. Enkel kunnskap om menneskerettighetene 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer målrettet dette med å omgås i et fellesskap med lek, glede og humor • Forstå at vi er forskjellige, inkludere hverandre og vise empati og trøst. Vise hensyn overfor de som er mindre • Forstå hvorfor vi feirer jul og påske. Få kunnskap om andre høytider gjennom året. • Vise mer impuls kontroll og få hjelp til å sortere og sette ord på følelser. Gi uttrykk for hva man føler. Mestre sosialt fellesskap • Stille spørsmål og undre seg sammen rundt de store spørsmålene • Få en forståelse av likeverd og respekt. Vi er alle like mye verd. Være med å bestemme over egen hverdag i barnehagen

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnas deltakelse i barnehagens samfunn gir de erfaringer med et demokratisk samfunn. Vi utforsker nærmiljøet og det samfunnet vi har rundt oss. Vi ser på meg selv i familien og nærmiljøet og meg selv i verden.

1-2 år	3 år	4 år	5 år
<ul style="list-style-type: none"> • Barns medvirkning i egen hverdag, enkle valg, pålegg på maten. Være ute eller inne. Velge lesebok • Kan delta i å dekke på bordet og rydde vekk • Ikke forskjell på jente og gutteleker, barna leker med det de selv velger. • Meg selv i forhold til andre. Vite hvem som er familien sin. • Andre kulturer: Smak og sanseinntrykk. Samenes nasjonaldag, farger i flagget. 	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal medvirke i egen hverdag, får velge selv ifht alder. • Delta i rydding ved måltidet, evt andre enkle gjøremål. • Er med på markering av samenes nasjonaldag ifht alder • Får forståelsen på forskjell mellom jenter og gutter. • Meg selv i forhold til andre, vite hva mamma, pappa og søsken heter. • Andre kulturer: Få forståelse av at vi kan ha ulike bakgrunn og få forståelse for egen bakgrunn. • Få kjennskap til samenes nasjonaldag, flagg og drakt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vet hvor de bor og hvor mange og hvem som er i familien. Møte likheter og ulikheter i samfunnet, erfare at vi er alle en del av samfunnet. Ulike familiekonstellasjoner • Delta på turer i nærmiljøet, kan veien til ...? • Meg selv i forhold til andre. Vite hva plassen du bor på heter. • Kunne veien og navnet på turplassen vår for eksempel. Streifin. • Får kunnskap om Samenes nasjonaldag, farger i flagg, mat og drakt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vet hvor de bor og hvor mange og hvem som er i familien. Vite hvor de skal begynne på skole. Møte likheter og ulikheter i samfunnet, erfare at «jeg» en del av samfunnet. Ulike familiekonstellasjonen • Meg selv i forhold til andre. Vite hva plassen du bor på heter, • Kunne veien og navnet på turplassen vår for eksempel. Streifin. • Får kunnskap om Samenes nasjonaldag, farger i flagg, mat og drakt.